

Tancredi

Tancred er et germansk mandnavn, som var meget brugt i Normandiet i middelalderen. Navnet er sammensat af ordene tanke (tanc) og råd (red) og betyder noget i retning af dette: En klog rådgivning.

Med de normanniske erobringer i 1000-årene spredtes navnet til England og især til Syditalien. I Syditalien blev navnet båret af flere af de betydende fyrster af Hauteville-slægten.

Tancredi af Hauteville var navnet på en normannisk adelsmand, der blev stamfar til de normanniske dynastier på Sicilien og i Syditalien, hvor syv af hans sønner slog sig op som fyrster og hertuger og en sønnesøn blev konge af Sicilien, et kongedømme der bestod fra 1130 til 1268 og både dækkede Sicilien og det syditalienske fastland. Navnet blev genbrugt af flere af Tancred's efterkommere og det fik den italiserede form Tancredi. En af efterkommerne, Tancredi af Taranto, deltog således i det første korstog. Han endte som regerende fyrste af korsfarerstaten Antiokia. En muslimsk nabofyrste betegnede ham således: Af alle frankerne var folkene fra Antiokia utvivlsomt de farligste med denne djævel til Tancred som leder og regent over fyrstedømmet.

En anden efterkommer var Tancredi af Lecce. Han var sønnesøn af Siciliens første konge, Roger II, men uægte af fødsel. Det er ham det følgende skal handle om.

Tancredi er i dag almindeligt brugt i Italien både som fornavn og efternavn, vistnok især i Syditalien. Et benzinselskab kalder sig Tancredi, og man ser det ofte pryde butiksskiltene. Det var også navnet på fyrstens nevø i den berømte roman "Leoparden", der foregår på 1800-tallets Sicilien. Inspireret heraf er en vin fra Lampedusa-familiens vinslot Donafugata nu opkaldt Tancredi.

Tancredi af Lecce

Tancredi af Lecce levede i 1100-tallet. Han var uægte søn af kong Roger II's søn Roger. Hans morfar var greve af Lecce i Apulia, og Tancredi arvede på et tidspunkt grevskab og titel.

Normannernes styre var fra start til slut præget af et utal af revolter og konspirationer. I nogle tilfælde var der tale om væbnede protester fra de erobrede longobardiske byer. Som regel var der dog tale om indbyrdes rivaliseren normannerne imellem. Tancredi deltog som de fleste andre i flere af disse revolter.

Første gang vi for alvor ser ham på den politiske scene er under det store oprør i Palermo i 1161-62. Oprørets mål var intet mindre end at sætte den upopulære Vilhelm den Onde fra tronen og sætte hans mindreårige søn ind i stedet. Desuden rettede det sig mod kongens forhadte kancelli, der blev styret af arabiske eunukker og blandt meget andet bedrev en effektiv skatteopkrævning af de normanniske baroner. Man fængslede kongen og dronningen og raserede det kongelige palads. Først og fremmest kastede man sig over kancelliet og brændte skattelisterne af, derefter rettede man vreden mod eunukkerne og endelig til den øvrige arabiske befolkning i byen. Oprøret udmøntede sig snart i overfald og massakrer på muslimer over hele Sicilien. Til gengæld havde man ikke held til at afsætte kongen, oprørernes kandidat døde under aktionen, og Vilhelm sad snart tilbage ved roret. Tancredi var en af de førende i oprøret og næppe uden medskyld i de etnisk/religiøse pogromer mod araberne. Han reddede sig fra yderligere straf ved at gå i eksil.

6-7 år senere blev han taget til nåde igen, og i 1174 satte det evigt ekspanderende sicilianske kongedømme ham til at lede et forgæves forsøg på at erobre Ægypten.

Vilhelm den Onde blev afløst af sin søn Vilhelm den Gode, der døde barnløs i 1189. I det følgende magttomrum erindrede Tancredi at han faktisk stammede i direkte mandslinje fra kong Roger II og dermed måtte have krav på tronen. At han var uægte af fødsel var han i stand til at abstrahere fra. Han satte sig i spidsen for en revolte og kuppet lykkedes: året efter blev Tancredi kronet som konge af Sicilien og var dermed herre over både øen og det syditalienske fastland,

der hørte under kongedømmet.

Men der var andre der havde tænkt sig at udnytte det uklare tronfølgespørgsmål. Den tyske kejser Henrik VI var gift med Tancredis faster Constance og gjorde gennem hende krav på tronen. Tyskerne trængte allerede i 1190 ind i kongedømmet nordfra, støttet af de som sædvanligt utilfredse baroner i området. De blev stoppet i Napoli og måtte vende tilbage med næsten uforrettet sag. I de følgende år vandt Tancredi militært terræn, men døde så næsten samtidig med sin ældste søn og tronfølger i 1194. Hans enke, Sibylla, satte endnu en søn, Vilhelm III, på tronen. Men barnekongedømmet kunne ikke modstå den tyske militærmaskine. Riget blev rendt overende og allerede samme år faldt hovedstaden Palermo som den sidste enklave. Den unge konge blev blindet og kastreret og sendt i tysk fængsel, hvor han døde fire år efter.

Kejseren selv og Constance døde umiddelbart efter og efterlod en mindreårig søn, Frederik, som forældreløs arving til riget. Af mange magtpolitiske grunde var der imidlertid ingen der benyttede chancen for at nappe den sicilianske pris. Frederik klarede sig igennem og endte med at blive kejser Frederik II, en af Europas gennem tiderne mest fascinerende og magtfulde herskere. Men det er en anden historie.

Tancredi i dag

Syditalien og Sicilien har gennem tiderne altid været behersket af udefrakommende erobrere. Det var normannerne også, men man har indtrykket af at det normanniske kongedømme var det nærmeste, syditalienerne vil finde på at kalde deres eget. Navnene på de store herskere, Robert Guiscard, Roger I og Roger II går igen på gadeskilte, restauranter og hoteller. Men også Tancredi, taberen og symbolet på rigets sidste kamp mod fremmedherredømme, huskes. Man fornemmer en vis sympati med historiens tabere i landet, der så ofte har været plaget af dens vindere.

Det Tancredis navn også symboliserer er et rige, der kunne rumme fire religioner og fire sprog. Var det normanniske styre forhadet af dets egne baroner var det til gengæld i høj grad et fristed for grækere, arabere og jøder. De levede ikke problemfrit, men dog under langt bedre vilkår end ikke-katolske befolkningsgrupper ellers kunne forvente i det katolske Europa.

I Tancredis "egen" by, Lecce i det sydlige Apulia, står uden for bymurene en kirke, han fik bygget færdig i 1180. Kirken, San Nicolò og Cataldo, afspejler hvad det normanniske styre stod for, med sin blandede arabisk-normanniske udsmykning.